

економічна безпека. 2024. №6 (15). С. 24-30.

2. Зомчак Л. М., Огородник С. П., Бортник Я. В. Місцеві бюджети регіонів України: багатовимірне моделювання динаміки та фінансової стійкості в умовах війни. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2025. №2 (17). С. 47-53.

3. Zomchak L., Hakava S. Unveiling Disparities and Resilience in Ukrainian Regional Labor Markets: Multidimensional Ranking Approach. *Developments in Information and Knowledge Management Systems for Business Applications*. Cham: Springer Nature Switzerland, 2025. Volume 8. P. 495-516.

4. Зомчак Л. М., Вдовин М. Л. Прогнозування успішності банківського маркетингу методами логістичної регресії. *Інтелект XXI*. 2020. №5. С. 100-104.

5. Zomchak L., Kukhotska T. Building Food Security Resilience in Ukraine: The Autoregressive Approach to Food Price Forecasting. *Developments in Information and Knowledge Management Systems for Business Applications*. Cham: Springer Nature Switzerland, 2025. Volume 8. P. 403-424.

6. Zomchak L., Miskiv D. Structural model of Ukrainian economic performance: interactions between GDP and industrial output. *Smart Economy, Entrepreneurship and Security*. 2024. 2(2). P. 7-16.

Дмитренко А. В.,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Науковий керівник: **Теліщук М. М.,**
старший викладач кафедри економічної політики,
маркетингу та бізнес-аналітики
Державний податковий університет
м. Ірпінь

МІКРОЕКОНОМІЧНИЙ ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ РИЗИКІВ В АУДИТІ МАЛОГО БІЗНЕСУ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Мікроекономічний підхід до аналізу ризиків в аудиті малого бізнесу передбачає використання мікроекономічних закономірностей, принципів і аналітичних інструментів для глибшого розуміння ризиків, що виникають у діяльності малих підприємств, та їхнього впливу на фінансову звітність. У сучасних умовах нестійкого бізнес-середовища, глобальної цифровізації та нестабільності ринкових відносин, малі підприємства знаходяться у вразливішому становищі порівняно з великими суб'єктами господарювання [1]. Саме тому аналіз ризиків повинен здійснюватися з урахуванням як зовнішніх мікроекономічних чинників, так і внутрішніх особливостей управління та організації бізнесу. Мікроекономічний аналіз

дозволяє аудитору комплексно оцінити, яким чином функціонування підприємства, його ринкова стратегія, ціноутворення, структура витрат і поведінка власника впливають на ймовірність суттєвих викривлень у фінансовій звітності [2].

У діяльності малого бізнесу часто відсутні формалізовані процедури внутрішнього контролю, тому ризики суттєвого викривлення фінансової інформації зростають. Застосування мікроекономічного підходу дає змогу аудитору вийти за межі суто бухгалтерського аналізу та оцінити ширший спектр економічних факторів. Наприклад, аналіз попиту і пропозиції дозволяє встановити реальні обсяги реалізації, перевірити обґрунтованість очікуваних доходів, оцінити стійкість бізнес-моделі клієнта. Особливу увагу при цьому слід звертати на еластичність попиту, конкурентне середовище та рівень залежності підприємства від обмеженої кількості постачальників або покупців. Ці фактори можуть створювати ризики недостовірного визнання доходів, неправильного відображення зобов'язань або необґрунтованих оцінок активів [3].

Структура витрат малого підприємства також відіграє значну роль у мікроекономічному аналізі. Якщо значна частина витрат є постійною, тобто не змінюється залежно від обсягів виробництва, навіть незначне падіння продажів може спричинити збитки. Аудитор, враховуючи ці мікроекономічні характеристики, може виявити зони підвищеного ризику і зосередити на них процедури перевірки. Наприклад, при високому рівні фінансового навантаження важливо перевірити обґрунтованість припущень щодо безперервності діяльності підприємства [4]. Крім того, значення мають такі мікроекономічні аспекти, як гнучкість цінової політики, наявність бар'єрів для входу на ринок, рівень монополізації галузі, які можуть впливати на стабільність грошових потоків і рентабельність бізнесу [1].

Окремо слід відзначити поведінкові чинники, що притаманні малому бізнесу. Рішення часто приймаються одноосібно власником, без достатньої аналітичної або фінансової оцінки, що створює високі ризики. З точки зору мікроекономіки, власник малого підприємства діє як раціональний агент, що прагне максимізувати прибуток, але в умовах обмеженої інформації та ресурсів. Аудитор має враховувати, що такі рішення можуть бути короткостроково вигідними, але довгостроково збільшувати ризики. Саме бесіда з керівником, вивчення бізнес-моделі та аналіз зовнішнього середовища дозволяють сформулювати повніше уявлення про рівень ризику та адекватність управлінських дій [2].

Практична значущість мікроекономічного підходу полягає в тому, що він забезпечує аудитора додатковими інструментами для виявлення ризиків суттєвого викривлення. Відповідно до Міжнародного стандарту аудиту 315, аудитор повинен отримати розуміння підприємства та його

середовища, включаючи структуру його економічних зв'язків, щоб ідентифікувати та оцінити ризики суттєвого викривлення, чи то через помилку, чи через шахрайство [4]. Застосування мікроекономічного аналізу дозволяє виконати цю вимогу ефективніше, оскільки охоплює не лише формальні аспекти бухгалтерського обліку, а й ширший економічний контекст діяльності малого бізнесу. У підсумку, це дозволяє аудиторі приймати обґрунтовані рішення щодо обсягу та характеру аудиторських процедур, підвищуючи якість аудиту загалом [3].

У результаті дослідження встановлено, що мікроекономічний підхід до аналізу ризиків в аудиті малого бізнесу забезпечує глибше розуміння як зовнішніх, так і внутрішніх факторів, які можуть впливати на достовірність фінансової звітності. Особливості функціонування малих підприємств, зокрема обмеженість ресурсів, спрощеність управлінських процедур та підвищена залежність від індивідуальних рішень власника, створюють специфічне ризикове середовище, в межах якого стандартні аудиторські процедури можуть бути недостатніми. Застосування мікроекономічного інструментарію — аналізу попиту і пропозиції, структури витрат, ринкових стратегій, конкуренції та поведінкових чинників — дозволяє аудиторі якісно оцінити економічну реальність бізнес-моделі підприємства і виявити приховані або недостатньо очевидні джерела ризиків. Такий підхід сприяє ефективнішому виконанню вимог МСА 315 щодо розуміння діяльності підприємства та його середовища. Отже, інтеграція мікроекономічного аналізу в аудит малого бізнесу підвищує аналітичну глибину перевірки, забезпечує вищу якість аудиторського судження та посилює довіру користувачів до фінансової звітності.

Список використаних джерел

- 1) Назаренко С. А., Носань Н. С. Ризик-менеджмент у господарській діяльності малих підприємств: сучасні імперативи. *Modern Economics*. 2020. № 23. С. 143–147.
- 2) Лагодієнко Н. В., Белінська К. В. Специфічні особливості проведення аудиту малих підприємств в умовах поширення пандемії COVID-19. *Modern Economics*. 2021. № 24. С. 152–157.
- 3) Джерелейко С., Борисова В., Конєва І., Яковенко О., Зінченко А. Інноваційні підходи до мінімізації фінансових ризиків: перспективи для цифрового бізнесу та систем бухгалтерського обліку. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. № 4(57). С. 67–79.
- 4) Міжнародний стандарт аудиту 315: Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвого викривлення шляхом розуміння суб'єкта господарювання та його середовища. Міністерство фінансів України. Переклад 2022. URL: <https://mof.gov.ua>.